

Region Midtjylland

**Forslag til tidsplan og budgetprocedure for budgetlægningen
2008**

Bilag

**til Regionsrådets
møde den 28. marts 2007**

Punkt nr. 3

Notat om forslag til budgetprocedure for 2008

0. Notatets baggrund og formål

Hen over foråret 2007 skal de indledende faser vedr. budgetlægningen for 2008 gennemføres. Med dette notat fremlægges et forslag til tidsplan for budgetlægningen for 2008 for Forretningsudvalget.

Dato 08.03.2007

Claus I. Sørensen

Tel. +45 87 28 54 16

Claus.soerensen@stab.rm.dk

Side 1

Notatet beskriver indledningsvist de særlige usikkerheder, som er gældende vedr. budgetlægningen for 2008. Det påpeges, at usikkerhederne har et betydeligt omfang, og at usikkerhederne først kan forventes afklaret hen mod sommerferien 2007. Det foreslås på den baggrund, at der først træffes beslutninger vedrørende de overordnede budgettrammer for 2008 ultimo juni 2007. Her foreligger aftalen om regionernes økonomi 2008, som må forventes at afklare de væsentligste usikkerheder.

I forlængelse heraf gives et forslag til tidsplan for budgetlægningen for 2008. Forslaget til tidsplan placerer den politiske realitetsbehandling af budgettet i perioden 15. juni-18. september 2007.

Notatet drøfter også, hvornår forslag om genbevilling af uforbrugte budgetter fra amternes budget 2006 (primært uforbrugte rådighedsbeløb på igangværende anlægsprojekter) kan fremlægges for Forretningsudvalg og Regionsråd. Det foreslås, at indstilling herom fremlægges for Forretningsudvalget ultimo juni 2007, hvor der også er mere sikkerhed om forudsætningerne for regionens økonomi i indeværende år.

Endelig drøfter notat, hvornår der kan foretages en budgetvurdering (mhp. eventuelle tillægsbevillinger) for indværende regnskabsår. Det gælder bl.a. forholds som midler til ufinansierede udgifter på sundhedsområdet, en eventuel genberegning af administrationsbudgettet m.v. Det foreslås, at også denne budgetvurdering fremlægges for Forretningsudvalget per ultimo juni 2007.

1. Vilkårene for budgetlægningen for 2008

Den del af budgetlægningen for 2008, der gennemføres i foråret 2007, er behæftet med betydelige usikkerheder. Det gælder især på følgende tre områder:

- I december 2006 blev Regionsrådet orienteret om, at der på sundhedsområdet i 2007 skønnes et merforbrug (forbrug som ikke modsvares af tilsvarende indtægter) på ca. 600 mio. kr. Merforbruget forventes bl.a. at skulle gå til indførelse af nye behandlinger, anvendelse af ny dyr medicin, aktivitetsudvidelser og lignende. Hvis dette skønnede merforbrug bliver en realitet, vil det sætte Region Midtjyllands økonomi under et betydeligt pres. Skønnet er imidlertid fortsat usikkert, da regionen på nuværende tidspunkt kun har været i drift i 3-4 måneder.
- Den 19. december 2006 indgik regeringen og Danske Regioner en aftale vedr. tilførelse af flere midler til sundhedsområdet i 2007. Størrelsen af det beløb, som regionerne tilføres, afhænger imidlertid af amternes regnskabsresultater i 2006. Da regnskaberne endnu ikke er afsluttede, vides det ikke, hvad denne aftale betyder for regionernes økonomi. Det forventes imidlertid, at aftalen vil være med til at reducere presset på Region Midtjyllands økonomi i betydeligt omfang. Således skønnede Danske Regioner omkring årsskiftet, at regionerne på de DRG-omfattede områder¹ skønnedes at få tilført en mia. kr. (ca. godt 200 mio. kr. til Region Midtjylland) – med et mere ajourført datagrundlag vedr. aktiviteten i 2006 kan dette tal vise sig at være endnu højere. Hertil kommer, at regionerne også vil skulle have tilført en budgetforhøjelse til områder uden for DRG-systemet (eks. patienttransport, patientforsikring og sygesikring).
- Endelig vides det endnu ikke, hvor stor en kassebeholdning (hvor mange likvide midler) Region Midtjylland vil få tilført som følge af delingen af amterne. Størrelsen af kassebeholdningen har selvfølgelig også betydning for, hvor længe det er muligt at afholde udgifter, som overstiger indtægterne.

Det må forventes, at usikkerhederne vedrørende udgiftspresset i 2007 (første bullit oven for) og vedrørende merindtægterne fra aftalen af 19. december (2. bullit oven for) først afklares et stykke hen på foråret, måske endog først hen mod sommerferien. På den baggrund foreslås det, at der i det tidlige forår 2007 anlægges et afventende perspektiv i forhold til budgetlægningen for 2008, således at de væsentligste budgetusikkerheder kan afklares, inden der træffes beslutninger om de overordnede budgetrammer for 2008 og de reguleringer af budget 2007, som fortsat udestår (jf. afsnit 3 og 4 neden for).

I praksis indebærer det, at den politiske realitetsbehandling af budgetforslaget for 2008 først påbegyndes efter den 15. juni 2007, når der foreligger en aftale om regionernes økonomi i 2008.

---

¹ DRG-systemet er et "case-mix-system", som på baggrund af bl.a. diagnose og behandlingsforløb gør det muligt at inddele patienter i klinisk meningsfulde grupper. DRG-systemet gør det endvidere muligt at tilknytte en værdi (en "pris" eller en "takst") til hver behandling, som gennemføres på et sygehus. Dermed gør DRG-systemet det også muligt at opgøre den samlede værdi af den aktivitet, som gennemføres på sygehusene i en given region. Denne værdi svarer til summen af de enkelte behandlinger ganget med taksten for de pågældende behandlinger.

2. Forslag til tidsplan for budgetlægningen for 2008

Nedenstående tabel indeholder forslag til budgetlægningen for 2008. Forslaget overholder dels de lovmæssige krav til regionernes budgetlægning, dels tager forslaget afsæt i, at den politiske realitetsbehandling placeres hen over sommeren 2007, hvor de væsentligste usikkerheder vedr. budgetlægningen for 2008 er afklaret.

- ./. Lovkravene til budgetlægningen er kort gengivet og kommenteret i bilaget til nærværende notat. Der er givet enkelte supplerende bemærkninger til tidsplanen under oversigten.

Tabel 1. Forslag til tidsplan for budgetlægningen for 2008

Tidspunkt	Budgetproces
April-maj	Ledelsesområder og sektorstabe gennemfører: <ul style="list-style-type: none"> Den tekniske budgetlægning Forberedelse af den politisk orienterede budgetlægning.
7. maj	Temamøde i Regionsrådet om bl.a. budgetlægningen for 2008
23. maj	Regnskabsaflæggelse for Ringkøbing Amt, Århus Amt og Viborg Amt
1. juni	Efterregulering af delingsaftalerne foreligger
1. juni	Sektorområder afleverer tekniske budgetter og skøn over merudgifter til direktionen (Regionsøkonomi)
Senest 15. juni	<i>Økonomiaftalen mellem Danske Regioner og regeringen:</i> <ul style="list-style-type: none"> Regionernes indtægter i 2008 Forudsætninger om aktivitet (DRG-produktion) i 2008 Bindende rammer for regionens drifts- og anlægsudgifter Kvalitative mål for regionernes indsats i 2008 Eventuelle aftaler om forhøjelse af grund- og udviklingsbidrag, uden at dette modsvarer af bloktilskudsreduktioner.
Senest 22. juni	Direktionen indstiller et samlet budgetforslag til Forretningsudvalgets 1. behandling.
27. juni	Forretningsudvalget drøfter forslag om ajourføring af budget 2007
27. juni	Forretningsudvalgets 1. behandling af budgetforslaget: <ul style="list-style-type: none"> Bindende rammer for sektorernes budgetlægning hen over sommeren frem til Forretningsudvalgets 2. behandling Overholdelse af økonomiaftalens forudsætninger vedr. drifts- og anlægsudgifter i 2008 Eventuelle midler til serviceforbedringer og eventuelle omstillings- og sparekrav fordelt på sektorer. Eventuelle forslag om ændringer af grund- og udviklingsbidrag.
14. august	Forretningsudvalgets 2. behandling af budgetforslaget for 2008, hvor der afgives indstilling til Regionsrådet: <ul style="list-style-type: none"> Indarbejdelse af DUT-reguleringer i budgetforslaget. Eventuelle politiske omprioriteringer i forhold til forslaget til 1. behandlingen, forudsat at disse er konsistente med de bindende rammer fra økonomiaftalen.
22. august	Regionsrådets 1. behandling af budgetforslaget
Senest 1. september	Kontaktudvalget mellem Region Midtjylland og kommunerne i regionen drøfter endeligt forslag til kommunernes årlige grund- og udviklingsbidrag.
Senest 10. septemb.	Kommunerne meddeler deres stillingtagen vedr. grund- og udviklingsbidrag til regionen.
Uge 37	Politiske budgetforligsdrøftelser
18. september	Forretningsudvalget behandler ændringsforslag til budgetforslaget.
26. september	Regionsrådet behandler ændringsforslag til budgetforslaget.

April-maj (budgetforberedelsesfasen)

Hen over april-maj måned gennemfører administrationen arbejdet med den teknisk orienterede og den politisk orienterede budgetlægning. I den teknisk orienterede budgetlægning tages udgangspunkt i, at budget 2007 alene justeres for pris- og lønudvikling samt de tillægsbevillinger, som Forretningsudvalget og Regionsrådet har tiltrådt siden vedtagelsen af budgettet for 2007.

I den politisk orienterede budgetlægning udarbejdes skøn over de merudgifter, som vil skulle finansieres i 2008, hvis Region Midtjylland skal kunne overholde ventetidsservicemål, indføre ny dyr medicin og nye behandlingsformer, målene fra Kræftplan II m.v. Disse udgiftsskøn fremsendes dels til Danske Regioner, således at skønnene kan indgå i foreningens baggrundsmaterialer til økonomaftaleforhandlingerne med regeringen. Dels indgår udgiftsskønnene i de materialer, som danner grundlaget for de politiske realitetsbehandlinger af budgetforslaget for 2008 hen over sommeren 2007.

I budgetforberedelsesfasen afholdes også et temamøde for Regionsrådet om forudsætningerne for budgetlægningen for 2008. Temamødet afholdes d. 7. maj 2007.

Ultimo maj og primo juni afklares også de første usikkerheder om Region Midtjyllands vilkår for budgetlægningen for 2008. Således skal Regionsrådet d. 23. maj behandle regnskaberne for Ringkøbing Amt, Viborg Amt og Århus Amt, mens efterreguleringen af delingsaftalerne vil foreligge per 1. juni. Dermed foreligger også en væsentlig del af det datagrundlag, som skal bruges til at beregne regionens startlikviditet.

15. juni – 18. september 2007 (den politiske realitetsbehandling af budgetforslaget)

Senest den 15. juni må det forventes, at der indgås en aftale om regionernes økonomi i 2008 mellem Danske Regioner og Regeringen. Økonomaftalen fastlægger en række væsentlige vilkår for budgetlægningen, bl.a. regionernes finansiering, forudsat aktivitet på sundhedsområdet (opgjort som DRG-værdi) og bindende lofter for regionernes samlede drifts- og anlægsudgifter. Indgåelsen af økonomaftalen er samtidig startskuddet til den politiske realitetsbehandling af budgetforslaget. Det må forventes, at økonomaftalen også vil give mulighed for at afklare omfanget af ufinansierede merudgifter i 2008. Senest ved indgåelsen af økonomaftalen vil det ligeledes stå klart, hvor stor en forhøjelse af bloktilskuddet i 2007 og de følgende år, som aftalen af 19. december mellem regeringen og Danske Regioner udmøntes i.

Senest d. 22. juni udsendes budgetforslaget til Forretningsudvalgets 1. behandling af budgetforslaget (som gennemføres den 27. juni 2007). Budgetforslaget indeholder de bindende rammer for sektorernes budgetlægning frem til Forretningsudvalgets 2. behandling af budgetforslaget d. 14. august 2007. Budgetforslaget til den 27. juni indeholder også en opgørelse over den budgetforhøjelse, som efter økonomaftalen kan indarbejdes i budgetforslaget. I forlængelse heraf stilles også forslag om handlinger, som kan vise sig nødvendige for at sikre overholdelse af økonomaftalens forudsætninger. Det kan være enten gennemførelse af omstillinger og besparelser eller eventuelle forhøjelser af kommunale grund- og/eller udviklingsbidrag.

Hen over sommerferien gennemføres alene rent tekniske ændringer til budgetforslaget. Således indarbejdes virkningen af bloktilskudsreguleringer, hvor regionerne kompenseres for mer- eller mindredgifter i forbindelse med ny love, der påfører regionerne mer- eller

mindreopgaver. Det reviderede budgetforslag fremlægges til 2. behandling i Forretningsudvalget d. 14. august. Herefter udestår de politiske drøftelser og forhandlingerne om budgetforliget for 2008.

Forslaget til budgetprocedure indebærer, at eventuelle midler til budgetforhøjelser og/eller omstillings- og besparelseskra v først udmøntes efter den endelige vedtagelse af budgettet for 2008. Budgetprocessen sigter således primært på at få lagt hovedlinierne i et budgetforslag, der sikrer overholdelse af økonomiaftalens forudsætninger. Detailudmøntningen af eventuelle budgetforhøjelser og/eller omstillings- og besparelseskra v vil i praksis kunne gennemføres efter indgåelsen af budgetforliget.

Materialerne, som indgår ved Forretningsudvalgets 1. og 2. behandling af budgetforslaget, består i notater, som beskriver de overordnede forudsætninger for budgetforslaget. Der er tale om nogle forholdsvis korte notater, som har fokus på de overordnede budgettal og disses relation til økonomiaftalerne, serviceniveauet i forhold til budgetåret 2007 mv.. Notaterne vil med andre ord have fokus på det politiske indhold i det kommende års budgetforslag. De samlede budgetbemærkninger, der giver mere udførlige bemærkninger til de enkelte bevillinger, investeringsbudgettet m.v., fremlægges i forbindelse med Regionsrådets 1. behandling af budgetforslaget for 2008.

3. Proces for genbevilling af uforbrugte budgetter fra amternes regnskabsår 2006

Den 17. maj 2006 tiltrådte Forberedelsesudvalget (Regionsrådet) nogle procedurer for genbevilling af uforbrugte budgetter fra amternes regnskab 2006 til regnskabsåret 2007. I praksis indebærer principperne, at uforbrugte rådighedsbeløb (midler budgetteret til investeringer) overføres, mens mer- eller mindreforbrug på amternes driftsbudgetter kun i helt særlige tilfælde overføres.

I praksis foreligger amternes regnskaber i maj måned, således at der principielt på dette tidspunkt også kunne tages stilling til genbevilling af uforbrugte budgetter (rådighedsbeløb m.v.) i 2007.

Det må imidlertid konstateres, at der er en række usikkerheder vedr. forholdet mellem Region Midtjyllands udgifter og indtægter i 2007, ligesom der også er betydelige usikkerheder om regionens likviditet (jf. afsnit 1 oven for). Hertil kommer, at budgetter, som ikke er blevet forbrugt i amterne i 2006, principielt vil henstå som en del af amternes nettoformue (som en del af kassebeholdningen). Nettoformuen skal imidlertid deles mellem de modtagende myndigheder, således at regionerne kun vil modtage 74 procent af den del af kassebeholdningen, som amterne i 2006 havde disponeret i form af rådighedsbeløb m.v. Der udestår således principielt finansiering af 26 procent af uforbrugte budgetter.

Det foreslås derfor, at der først tages endelig stilling til genbevilling af uforbrugte budgetter efter 15. juni 2007, når resultaterne af økonomiaftalen er kendte. For en række anlægsprojekter er de konkrete anlægsarbejder allerede iværksat. Det forventes, at uforbrugte rådighedsbeløb for sådanne projekter som hovedregel kan forventes genbevillet.

I det vedtagne budget for 2007 var der endvidere afsat en reserve til stærkt presserende anlægsarbejder på i alt 69 mio. kr. (heraf er 5 mio. kr. efterfølgende blevet disponeret til at finansiere Sekretariatet for det nye Universitetshospital i Århus). Det foreslås, at denne

reserve på 64 mio. kr. med mindre der foreligger helt ekstraordinære forhold ikke udmøntes til nye anlægsprojekter, førend der er sikkerhed om regionens økonomiske forhold i 2007.. Dermed kan reserven fungere som "buffer" for nogle af usikkerhederne vedrørende regionens samlede økonomi. Det skal i denne sammenhæng også nævnes, at Region Midtjylland med et anlægsbudget vedr. sundhedsområdet på 579 mio. kr. budgetterer sine anlægsudgifter 50 mio. kr. højere, end forudsat i økonomaftalen.

4. Budgetvurdering af budget 2007

En række forhold vedrørende budget 2007 skal afklares, det gælder bl.a. følgende forhold:

- Omfanget af ufinansierede udgiftspres på sundhedsområdet (incl. Behandlingspsykiatrien).
- En eventuel genberegning af administrationsbudgettet for 2007, idet nogle budgetposter kan vise sig at være undervurderede.
- Håndtering af nettoudgifter til afdrag på lån, der overdrages fra amterne. Økonomaftalen for 2007 indebar en forudsætning om, disse afdrag kunne refinansieres, og der er i forlængelse heraf ikke afsat budgetter til afdrag. Det skal afklares, om det – via lånedispensation eller på anden vis – er muligt at overholde denne budgetforudsætning.

Det vurderes således nødvendigt at foretage en genvurdering af budgettet for 2007. Det foreslås imidlertid, at også denne budgetvurdering afventer økonomaftalen for 2008, således at der er sket en afklaring af forholdene omkring regionens likviditet samt om den forhøjelse af bloktilskuddet, der følger af udmøntningen af aftalen af 19. december 2006.

5. Inddragelse af MED-systemet

Der påhviler ledelser i Region Midtjylland en forpligtigelse til løbende at informere om arbejdspladsens økonomiske forhold – herunder også forholdene omkring budgetlægningen for 2008. Denne forpligtigelse vil blive efterlevet på følgende vis:

- At der i det tidlige forår orienteres i Regions-MEDudvalget og hoved-MEDudvalgene om usikkerhederne omkring Region Midtjyllands økonomiske situation og om processen vedr. budgetlægningen for 2008.
- At afdelings- og institutionsledelser orienteres om budgetprocessen, således at også lokal-MEDudvalgene gennem de lokale ledelser kan informeres om budgetlægningen for 2008.
- At Regions-MEDudvalget ved et møde i perioden fra 25.-27. juni informeres om budgetforslaget til Forretningsudvalgets 1. behandling, og at udvalget eventuelt fremsender en udtalelse til Forretningsudvalget.
- At hoved-MEDudvalgene (eventuelt formandskabet i de enkelte hoved-MEDudvalg) drøfter budgetmaterialerne til Forretningsudvalgets 1. behandling af budgetforslaget senest d. 8. august 2007, og at de evt. fremsender et høringssvar til Forretningsudvalgets 2. behandling af budgetforslaget. Regions-MEDudvalget kan – når høringssvarene foreligger – eventuelt udarbejde en supplerende udtalelse til Forretningsudvalget.

Bilag: Lovkrav til regionernes budgetlægning med bemærkninger

Kravene til regionernes budgetprocedure er fastlagt i Lov om regioner m.v., paragrafferne 18, 19 og 23-25. I praksis indeholder Lov om regioner alene de overordnede vilkår, mens den konkrete udmøntning sker i henholdsvis Budget- og Regnskabssystem for Regioner og Bekendtgørelse om regionernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v.

De væsentligste tidsfrister for regionernes budgetlægning er som følger:

15. august året forud for regnskabsåret:

Forretningsudvalget fremsender budgetforslaget til regionsrådet.

Senest 24. august:

Regionsrådets 1. behandling af budget

Senest 1. september:

Forslaget til fastsættelse af kommunernes årlige grundbidrag og udviklingsbidrag drøftes i kontaktudvalget

Senest 10. september:

Kommunerne meddeler deres beslutning vedr. grund- og udviklingsbidrag til regionerne.

Senest 1. oktober:

Regionsrådets 2. behandling af budget

Det er værd at bemærke, at regionerne har ganske frie rammer til at fastlægge den del af budgetprocessen, der ligger før Forretningsudvalgets behandling og fremsendelse af budgetforslaget til Regionsrådet. Først fra den 15. august, hvor Forretningsudvalget skal fremsende budgetforslaget, er der pålagt tidsmæssige bindinger på budgetbehandlingen.

Det er endvidere værd at bemærke, at de afsluttende forhandlinger om budgettet for 2008 (budgetforligsforhandlingerne) med fordel kan placeres senere end den 10. september 2007. Først på dette tidspunkt foreligger kommunernes beslutning om eventuelle forhøjelser af grund- og udviklingsbidrag, således at kommunernes beslutning kan indgå i de endelige forhandlinger om budgetforliget.

Endelig skal det bemærkes, at der først den 15. juni kan forventes sikkerhed om regionernes økonomiske vilkår i 2007. Senest den 15. august skal Forretningsudvalget fremsende et samlet budgetforslag, der overholder økonomiaftalens forudsætninger og hvor der er balance mellem udgifter og indtægter, til Regionsrådet. Da der i den mellemliggende periode også er sommerferie, er der i praksis kun ganske kort tid til at realitetsbehandle budgetforslaget, inden dette skal fremlægges for Regionsrådet. I praksis kan det få den konsekvens, at budgetforhøjelser og eventuelle besparelser i budgetforslaget alene er indarbejdet som nogle u-udmøntede beløb. Den politiske stillingtagen til, hvilke aktiviteter budgetforhøjelserne skal prioriteres til, og hvordan eventuelle besparelser skal udmøntes, må således ske sideløbende med de afsluttende forhandlinger om budgetforliget.